

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Panarion, Hoc Est, Arca Medica Variis Diuinæ Scriptvræ
priscorumq[ue] Patrvm Antidotis aduersus Animi morbos
instructa**

Busaeus, Johannes

Moguntiae, 1608

Detractio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54834)

Matth. 4. 10.

Psal. 30. 2.
Proucib. 28. 25.
1 Tim. 2. 4.
2 Pet. 3. 9.

Chryl. cit.

Hier. l. cit.
Cypr. de coena d.
Matth. 10. 22.
Bern. ad frat. de
monte Dei.

fieret canis reuersus ad vomitum, & tamen adhuc, qualis sit futurus, incertum est. Antidotum præfens est, vt quoties talis tentatio occuparit animum tuū, illico eam repudies, dicens. *Vade Satana.* Est enim tentatio planè diabolica, cum prædestinatio sit res occultissima, soli Deo nota. Deinde Satanæ, velut offam, hæc tela regia obiice. *In te Domine speravi, non confundar in æternum.* Et. *Qui sperat in Domino sanabitur.* Paulus dicit Deum velle omnes saluos fieri. & B. Petrus, nolle aliquem perire, sed omnes ad penitentiam reuerti. **DICES,** coniectura te duci, vt credas te non esse in numero prædestinatorum, quod in eadem errata, & defectus identidem relabare. Aio, & hanc coniecturam esse fallacem. Si millies in lubrico cadas, millies, dum vires suppetunt, resurgis. cur non resurgas & à peccato? *Millies peccasti supra monuit Chrysostr. millies penitere.* Esto, in extremam vsq; vitæ horam delinquas. in extremo momento resurge. *Nunquam sera est,* sæpè dixit seuerus Hieronymus & ante eum Cyprianus. *conuersio.* Si monachus es, non sinas te huius tentationis vi eo abduci vt vocationem deferas, memor dicti Christi. *Qui perseuerauerit vsq; in finem, saluus erit.* & S. BERNARDI, in epist. ad Carthusienses. *Monachus moriens, aut vix, aut nunquam à cella in infernum descendit, quia vix vnquam aliquis, nisi cælo prædestinatus in ea vsq; ad mortem persistit.*

IX. REMEDIUM est inuocatio B. Virginis Mariæ, quod tradit S. BERNARDVS homilia 2. super Missus est. *Si insurgant, inquit, venti tentationum, si incurras scopulos tribulationum, respice stellam, vocam Mariam. Si criminū immunitate turbatus, conscientie seditate confusus, iudicij horrore perterritus, barathro incipias absorberi tristitia, desperationis abyssō, cogita Mariā. In periculis, in angustiis, in rebus dubiis Mariam cogita; Mariam inuoca. Non recedat ab ore, non recedat à corde, & vt impetres eius orationis suffragium, non deferas conuersationis exemplum. Ipsam sequens non deitas; ipsam rogans non desperas; ipsam cogitans non erras. Exempla complura habes in historia Lauretana Horatii Torfellini, & Iusti Lipsii miraculis B. V. Hallensis & Aspricollis.*

VIDE V. *Amor sui. Blasphemia. Desolatio spiritualis. Illusiones spirituales. Immortificatio passionum. Impatientia in aduersis. Inuidia. Ira. Obstinatio. Odium. Procrastinatio. Pusillanimitas. Timor humanus. Tristitia. Vindicatio iniuriæ.*

DETRACTIO.

Remedia contra Detractionem.

Exod. 22. 28.

I REMED. Considera sententias diuinæ scripturæ. In Exodo Deus dixit. *Diis (superioribus) nō detr abes, & principi populi tui nō maledices.* Et in

in Leuitico. *Non eris criminator, nec susurro in populo.* Et Sapiens. *Susurratori* Leu. 19. 16.
odium, et inimicitia, et contumelia. Et. *Si mordeat serpens in silentio, nihil minus ha-* Eccli. 5. 17.
bet, qui occultè detrahit. Et. *Homo affuetus in verbis improprij, omnibus diebus vi-* Eccli. 10. 11.
ta sua non erudietur. Et. *Abominatio hominum detractor.* Et. *Cum detractoribus ne-* Eccli. 23. 20.
commiscaris, quoniam repente consurget perditio eorum. Et. *Susurro et bilinguis* Prou. 24. 9. 21.
maledictus: multos enim turbauit pacem habentes. Et Apostolus *Detractores, Deo* Eccli. 28. 15.
odibiles. Et. *Si inuicem mordetis et comeditis: videte, ne ab inuicem consumamini.* Rom. 1. 30.
 Deinde B. Iacobus. *Qui detrahit fratri, aut iudicat fratrem suum, detrahit legi, et* Gal. 5. 15.
iudicat legem. id est, contemnit legem. Iac. 4. 11.

II. REMED. Considera sententias S. Patrum. S. ANACLETVS Pa- 2. q. 7. c. accusa-
pa. Si, inquit, detractores quorumcunq; grauius iudicantur, et in perditionis laqueum tio.
cadunt, multo magis detractores, atque accusatores famulorum Dei damnantur, et in
baratrum, nisi se correxerint, et per satisfactionem condignam egerint poenitentiam, in-
debitanter cadunt, et vindictibus flammis extinguntur. HIERONYMVS ad Nepo- Hier. ep. 21.
tianum. Caue, ne aut linguam, aut aures habeas prurientes, id est, ne aut ipse aliis de-
trahas, aut alios audias detrahentes. Parce a detractioe lingua, custodi sermones tuos,
et scito, quia per cuncta, quae de aliis loqueris, tua conscientia iudicaris, et in his ipse
deprehenderis, quae in aliis arguebas. CHRYSOST. ad pop. Antioch. *Fugiamus* Chry. hom. 5.
dilecti, fugiamus detractioes, docti, quod est totum Satanicum baratrum insidiarum
eius haec in seffio. Vt enim nostra negligamus, et grauius nobis reatus constituamus
in hanc nos consuetudine diabolus duxit. Et post. Si quis ex praeferente stercus com-
moueat, hoc facientem conuicio afficit. hoc fac et erga detractores. Non enim commotum
stercus sic fetore carui laginem percellit, sicut aliena peccata prodita animos contristare,
et perturbare solent. S. PAVLINVS ad Celantiam. *Semper scriptura memor esto* In Hier. ep. 14.
dicentis. Noli diligere, detrahere ne eradiceris. Pauci admodum sunt, qui huic vitio re- Prou. 20. iuxta
nuntiant, raroq; inuenies, qui ita vitam suam irreprehensibilem exhibere velint, ut non 70.
libenter reprebent alienam: tantumq; huius mali libido mentes hominum inuast, ut
etiam qui procul ab aliis vitis recesserunt, in istud tamen quasi in extremum laqueum
incidunt. Tu vero hoc malum ita effuge, ut non modo non ipse detrahas, sed ne alij qui-
dem detrahenti aliquando credas. POSSIDIVS de vita B. Augustini. *Contra pe-* Possid. c. 21.
nitentiam humana consuetudinis in mensa ita scriptum habebat.

Quisquis amat dictis absentum rodere vitam,
 Hanc mensam indignam nouerit esse sibi.

Et ideo omnem conuiuiam a superfluis, et noxijs fabulis et detractioibus sese ab-
 finere debere adponebat. Nam et quo sila suos familiarissimos coepiscopos illius scri-
 ptura oblitos, et contra eam loquentes tam esse aliquando reprehendit commotus, ut
 diceret, aut delendos esse illos de mensa versus, aut se de media refectioe ad suum cubi-
 culu surrecturu. Quod et alij, qui illi mensa interfuimus, experti sumus. S. BERN. Bern. serm. 3.
 ARDVS de dedicatione Ecclesiae. *Proditores fiunt, quicumq; in hoc Domini ca-* Rom. 1. 30.
strum inimicos eius introducere moluntur, quales sunt utiq; detractores Deo odibiles.

I qui

qui discordias seminant, nutriunt scandala inter fratres. Sicut enim in pace factus est locus Domini, sic in discordia locus fieri diabolo manifestum est. Non miremini fratres, si durius loqui videor, quia veritas neminem palpat. Omnino proditorem se noverit, si quis forte, quod absit, vitia qualibet in banc domum conatur inducere, & templum Dei speluncam facere demoniorum.

L. Granata
conc. 3. dom. 4.
Quadreg.

1. Cor. 6.

Rom. 1. 30.

Pro. 22. 1.
Eccli. 41. 15.

Grat. de poenit.
dist. 1.

1. Pet. 4. 15.
II. q. 3. c. nemo.

Bern. serm. 24.
in Cant.

III. REMED. Considera, quam graue crimen sit detractio. Tam multa enim mala illius in S. scripturis, maxime Ecclesiastici 28. cap. & in S. Patrum monumentis reperimus, ut verè dici possit, ait quidam, maximam hominum partem ob hoc vnum crimē interire, maximè cum regnet etiam inter clericos & monachos. Nolite errare, inquit Apostolus, nec fornicarij, nec idolis seruientes, nec adulteri, nec furcs, nec maledici regnum Dei possidebunt. Idem asserit eos Deo exosos. Theologi sane scholæ volūt esse grauius furto & rapina, quod eo boni nominis existimatio ære præstātor tollatur. Vnde Salomon dixit. Melius est bonum nomen, quā diuitiæ multæ. Et. Curā habe de bono nomine. Hoc enim magis permanebit tibi, quā mille thesauri pretiosi & magni. Imo cum multi plus diligant bonam famam, quam vitam, nō dubitant illud exæquare homicidio: eo quod B. CLEMENS Romanus Papa in 1. epist. ad S. Iacobum ita scripserit. Homicidiōrū tria genera esse dicebat B. Petrus, & poenam eorum partem fore dicebat: sicut enim homicidas interfectores fratrum, ita detractores quoque eorum, eosque odientes homicidas esse manifestabat. Et Aug. Nemo peritiorum aut prudentium putet, quod minus sit periculum in verbis lingua mentiēdo, quā manib. sanguinem fundendo. Qua de causa passim in scripturis detractorum lingua gladio, nouaculæ acutæ, armis & sagittis comparatur. Hieron. in Ps. 100. ait, detractioem esse peiorem fornicatione. S. BERNARDVS inde eius grauitatem exaggerat, quod caritati in primis aduersetur. Detrahentem, inquit Dauid, secreto proximo suo, hunc persequebar. Nec mirum, cum id præcipuè vitium caritatem qua Deus est, & quidē ceteris acius impugnare & persequi cognoscatur. Omnis enim qui detrahit, primum quidem seipsum prodit vacuum caritate: deinde quid aliud detrahendo intendit, nisi ut is cui detrahit, veniat in contemptum, vel odium ipsis apud quos detrahit?

Chrysom. 3.

Gal. 5. 19.

IV. REMED. Considera quam late fundatur, & quam virulentum fit, quod luculenter exposuit B. CHRYSOST. populo Antiocheno. Detrahes fraternas carnes, inquit, comediisti, proximi carnem momordisti. Vnde & Paulus terruit dicens. Si autem vos invicem mordetis & comeditis, vilitate ne ab inimico confusamini. Non infixisti dentes carni, sed animæ maledictū, improbam suspensionē infixisti, vulnerasti, innumeris affecisti malis, & te ipsum, & alios plures, & c. Insuper communem Ecclesie statum laesisti: non enim omnes audientes peccatorem solum accusant, sed opprobria Christianorū genti instiguntur, & infideles, pro eo, qui peccauit, Christianos omnes calumniis insectantur. Adhæc Dei gloria blasphemari fecisti. Sicut enim nomen Dei nobis laudabiliter viventibus glorificatur, sic peccantibus blasphematur. Quartū

malum, audientē confudisti, & sic impudentiorē reddidisti, inimicum eū reddēs. Quin-
 tum, te ipsum pœna reum fecisti, ne gorta ad tentibil attentia texens. Et S. BERN. Bern
 de triplici custodia, manus, linguæ, & cordis. Numquid non est vipera lin-
 gua detractoris? Ferocissima planē, nimirum qua lethaliter tres inficiat statu vno.
 Numquid non lancea est ista lingua? profecto, & acutissima, quam tres penetrat ictu
 vno. Lingua, inquit, eorum gladius acutus. Gladius equidem anceps, imò triceps est Psal. 56.
 lingua detractoris. Addit deinde & crudeliorem esse lancea, spinis & cla-
 uis, quibus Christus confixus est, eo quod detractor occidat se, audien-
 tem, & cui detrahitur. Et paulo post. Dicimus, leuis res sermo, tenera, mollis &
 exigua caro lingua hominis: quis sapiens magni pendat? Leuis quidem res sermo, quia
 leuiter volat, sed grauius vulnerat: leuiter transit, sed grauius vrit. Alibi autem Bern. serm. 24.
 virulentiam detractorum occultam ita describit. Et sunt species pestis hu- in Can.
 ius, dum alij quidem nudē atque irreuerenter, vti in hœccam veneri: virus euomunt
 detractionis. Alij autem quodam simulata verecundia fūco conceptam malitiam,
 quam retinere non possunt, adumbrare conantur. Videas præmitti alta suspiria, sic
 que quadam cum grauitate & tarditate, vultu mœsto, demissis superciliis, & voce
 plangenti egredi maledictionem, & quidem tanto per suasibiliorem, quanto creditur ab
 his, qui audiunt, corde inuito, & magis condolentis affectu, quam malitiosè proferri.
 Doleo, inquit, vehementer, pro eo quod cum diligo satis, & nunquam potui de hac re
 corrigere eum. Et alius. Mihi quidem, ait, bene compertum fuerat de illo istud, sed per
 me nunquam innotuisset. At quoniam per alterum patefacta res est, veritatem ne-
 gare non possum. dolens dico, reuera ita est. Et addidit grande damnum. Nam alias qui-
 dem in pluribus valet: ceterum in hac parte, vt verum fatear, excusari minimè potest.
 Huc usque ille. In eandem sententiam conspirant illa Chrysostomi. Hoc Chry. hom. 6.
 verò, inquit, magis ridiculum est, quod cum aliquid arcanum dixerint, rogant audi- ad pop.
 entem, & adiurant, ne cuiquam alteri amplius dicat: hinc declarantes, quod rem re-
 prehensione dignam commiserunt. Si enim illum, vt nemini dicat, rogas, multo magis
 te priorem huic dicere non oportebat. Sed iucundum detrahere: imò iucundum non de-
 trahere. Detrahens enim continenter anxius est, suspicatur & timet, linguam suam
 mandat, tremens, ne forte alius enuntiatum verbum magnum sibi periculum asserat.
 Audiſti sermonem, ait Sapiens, aduersus proximum tuum? commoriatur in te con- Eccl. 19. 10.
 fidens, quoniam non te disrupet. Quid est, commoriatur in se? extingue ipsum, de fo-
 dito, ne exire per mitias, obliuioni tradat.

V. R E M E D. Considera, quam seuerè à Deo puniti sint detractores. Num. 12. 10.
 Nam in libro Numerorū foror Moyſis MARIA, eo quod Moyſi detra-
 xisset, foedissimo lepre morbo percussa est, à quo ne ipſo quidem Moyſe
 supplicante, vt ait BASILIVS, liberata fuit. Vnde B. EPHRAÏM agens de Bas. in reg. breu.
 morbo linguæ. Ex teterrima Maria Prophetiſſa lepra docemur, quam graue ac de- 27.
 teſtabile vitium ſit obreſcatio. Corpus, quod lepra infectum cernebat, velut ſpern- Eph. 1. tom.
 lum quoddam fuit anima, quæ non perſpici. batur, cuius indicabat maculam. Ex illa

Num. 14. 20.

carne corruptione pale factum est, quomodo hominis detractoris corrumpatur animus
 Nam sicut illa defecerat à fratre suo: ita & ab ipsa propriū corpus defecit, vt ex semet-
 ipsa caritate addisceret. Deinde, vt est in eodē libro, quotquot è filiis Israhel
 detraxerant Moyli & Aaroni, precibus quidem Moylis à morte tempo-
 rali erepti sunt, sed terre promissionis aditu exclusi. Dimisi peccatum populi,
 inquit Dominus ad Moyfen, iuxta verbum tuum. Attamen omnes homines qui
 viderunt maiestatem meam, & signa quae feci in Aegypto, & in solitudine, nec obedie-
 runt voci meae, non videbunt terram, pro qua iurati Patribus eorum: nec quisquam ex

Eusl. l. 6. c. 8.

illis, qui detraxit mihi, intuebitur eam. Extat etiam diuine in detractores vltio-
 nis exemplū apud Eusebium in Ecclesiastica historia de Narcisso Hie-
 rosolymorū Episcopo sanctissimo, in quem tres improbi homines tur-
 pem quandam criminationis calumniam cum iuramento coniecerant.
 Vnus sic deierauit. Si verū non dixero, igni dispeream. alter sic. Si men-
 tiar, corpus sauo morbo absumatur. Tertius autem. Si verum non di-
 cam, opto vtroque orbari lumine. Narcissus verò ob indignitatem calu-
 mniae, cum esset innoxius, in eremū se ad multos annos recepit. At Deus
 non obdormiit. Primus enim, cum noctu scintilla ignis in aedes eius in-
 cidisset cum tota familia omnino conflagrauit. Alter verò, morbo, quem
 sibi imprecatus erat, ab imis pedum digitis, vsque ad verticē capitis con-
 tabuit. Tertius hoc euentu in focis conspecto palam maleficium suum
 confessus est, cum tanta lacrymarum profusione, vt oculos amiserit. An-

Cass. l. 19. Coll.
cap. 15.

DE aliud exemplum ex IOAN. CASSIANO, de Paphnutio iuene
 sanctissimo, cuius virtuti inuidens quidam è numero fratrum eiusmodi
 dolum commentus est. Isidoro monasterii superiori questus est sibi co-
 dicem ereptum, rogatq; vt in singulorum fratrum cellis quæratur. Tres
 seniores designantur qui quærant. Reperitur tandem in cella Paphnutii
 sub palmarum plectis (ibi enim inuidus ille eum abdidit) palam pro-
 dicitur in Ecclesia, vbi omnes conuenerant. Paphnutius, licet innocens,
 non se punit, sed satisfactioni totū tradit, & ad limina Ecclesiae per duas
 hebdomades supplex se abiicit, noxam deprecatus. Quibus elapsis à se-
 uo dæmone inuidus ille frater arripitur, immaniterq; diuexatur, sed nec
 ab vilo seniorum eici potuit, quia Christus gloriam illam soli referuarat
 Paphnutio, cui calumnia strueta erat, & facile eum exturbauit. Demum

Tho. l. 2. apum.
s. 37.

THOMAS Cantipratanus agens de detractiois malo. Huius, inquit, rei
 vindictam horribilem valde & mirabilem vidi. Noui ordine, nō re, no-
 mine non actibus sacerdotem, qui in tantū vitio linguae deditus erat, vt
 potius de se pessima mentiretur, quam non socios, vel cohabitantes sibi
 criminibus infamaret. Hic ante mortē raptus in furias tanta in se debac-
 chatus est cæde, vt propriis dentibus linguam vaniloquam laniaret, &
 palam cunctis ostenderet, quod quae a lingua sua dolose egerat, & vene-
 num

num aspidū sub labiis eius, quasi sepulchrum patens guttur illius foetorem teterrimum exhalauit, ut per quæ peccauerat, per eadem torqueretur.

VI. REMED. Considera in quot laqueos te induas, si consuetudinem obrectandi aliis non deponas. Docent enim Theologi omnes, qui id temere faciunt, ad restitutionem famæ ex iustitia teneri, secundum illud Salomonis. *Qui detrahit alicui rei, ipse se in futurum obligat.* Et B. Augustini, *Non dimittitur peccatum, nisi restituatur ablatum.* Si enim pecunia ablata restituenda est, cur non potius fama longè pecunia præstantior? Iam autem constat, quam pauci detractores laborent in ea restituenda, & ut laborent, quantè difficultates occurrant in ea restituenda. Docent enim iidem Doctores si quis falso vel confecto crimine nomen alicuius denigrarit, eum debere palam profiteri se esse mentitum, idque appposito iureiurando, si adsint, qui ei fidem alioquin habere nolint.

VII. REMED. Coniice oculos in tuos potius, quam alienos lapsus, memor diuini Moysis. *Attende tibi ipsi, & Christi. Quid vides festucam in oculo fratris tui, & trabem in oculo tuo non vides?* Et B. Augustini. *Nouerim te (ô Deus) nouerim me.* Et adagiorum etiam apud Ethnicos celebratorum. *γνάθι σεαυτὸν* Respic manticam, quod in tergo est. *Tua vineta cade.* Quo enim præcepto caritatis à Deo iubemur proximos diligere, sicut nos ipsos, eodem iubemur, & bene iudicare, sentire & loqui de ipsis. *Filioli mei,* inquit B. Ioannes, *non diligamus verbo neque lingua, sed opere & veritate.* Et Dominus. *Omnia quæcumque vultis, ut vobis faciant homines & vos facite illis.* Hæc enim sunt lex & Prophetæ. Deinde cum aciem oculorum mentis coniicis in teipsum, tuoque lapsus, coniice etiam in causam, fontem & radicem eorum, & ubi radicem inueneris, appone ad eam securim & rescinde. Morbi sanè detractionis non una est radix, nam alii ex fastu quodam aliis facile detrahunt, ut suam ostendent sapientiam: alii ex vanitate & leuitate, ut aliis placeant: alii ex inuidia, qui aliorum luera, ut loquitur Hieronymus, *sua damna reputant:* ut fuit ille frater apud Cassianum: alii ex auersione ab aliquo semel in animum admissa: alii aliis de causis.

ANTIDOTA

Pro iis qui audiunt detractorem.

I. ANTIDOTVM. Considera, te si aures præbeas detractori, non modo delinquere, sed nonnunquam etiam grauius delinquere, quam detrahentem. vti ex scripturis firmaque ratione probant S. Patres. *Basilius* in regulis breuioribus, quæstione posita, qua animaduersione dignus sit detrahens fratri, & detrahentem auscultans? respondet. *Exterminandi à reliquorum societate ambo.* Detrahentem enim proximo suo, ait Dauid, *hunc*

Proverb. 20.
iuxta 70.
Ephr. tom. 1.

Hier. ep. 4.

Prou. 24. 21.

In Hier. ep. 14.

Eccli. 28. 28.

Psal. 100. 5.

Cass. c. 29.

Bern. lib. 2. de
Confid.

Prou. 4. 24. &
24. 21.

Eccli. 19. 4.
Ibid. 13. c. 59.
II q. 3. c. non so-
lutus.

persequer. Et alibi dictum est. Detrahentem nolito libenter audire, ne sustollaris. EPHRÆM agens de linguæ malo. In propriis, inquit, rebus contingit ut iustus sit innocens: at in alienis reus inuenitur. Nam si quis eo præsentem virum aliquò iustum maledictis infectetur, ipse autem ad ea conticescat, nonne silentiù hoc eius ipsi vertetur in crimen? Audiendo enim talem, & non reprehendendo, maledicta eius comprobare videtur tanquam vera. Atque hoc ex magnorum etiam Principum intelligi licet potestate. Si quis enim vel iure in Regem peccantem inuehatur, qui præsentem sunt audire renunt. Si quis autem adesse pergat & audire, iam idem in vtrumque supplicium consuetur. **HIERONYMVS** ad Rusticum. Neque verò illa iusta excusatio est, referentibus aliis iniuriam facere non possum. Nemo inuito auditori libenter refert. Sagitta in lapidem nunquam figitur. interdù reflens percutit dirigentem. Discat detractor, dum te videt non libenter audire, non facile detrabere. Cum detractoribus, ait Salomon, non miscearis, quia repente veniet perditio eorum, & ruinam vtriusq; quis nouit? tam videlicet eius qui detrahiti, q; illius qui aurem accommodat detrahenti. **PAVLINVS** ad Celantiam. Nec obrectatoribus de consensu auctoritatem tribuas, ne eorù vitium nutrias annuendo. Noli, inquit, scriptura, cõsentaneus esse cum derogantibus, aduersus proximum tuum, & nõ accipies super illum peccatum. Et alibi. Sepi aures tuas spinis, noli audire linguam nequam. Vnde & beatus David non solù aduersatur, sed etiam persequitur detrahentem. Ait enim. Detrahentem secreto proximo suo hunc persequer. Est sanè tale hoc vitium, quod vel in primis extinguì debeat, & ab eis qui se sanctè instituerè volunt prorsus excludi. Nihil enim tam inquietat animum, nihil est quod ita mobilem mentem, & leuem faciat, quam facile totù credere, & obrectatorù verba temerario mētis assensu sequi. Beatus q; est, q; ita se contra hoc vitium armavit, ut apud eum nemo detrabere audeat. **CASSIANVS** lib. 5. instit. monast. Vltimus senè Machetem nomine à turbis fratru eminus commorantè hanc à Domino gratiam diuturnis precibus impetrasse, ut si quis detractiois verbù, seu otiosum tentasset inferre, in somnum protinus concidebat, ac sic nec vsq; ad aurium quidam eius pollutionem virus obloquij poterat peruenire. Vnde liquet, quantum ille reformidatit delinquere audièdo detractores, **DENIQ; S. BERN.** vulgata est illa sententia. Detrahente, aut detrahentem audire, quid horum damnabilius sit, nõ facile dixerim. **II. ANTIDOTVM** est. Ut societatem detractorum, si quos tales nõsti, sedulo refugas, vel ab ea, si quãdo in eam forte fortuna incideres, illico te separe. Sic. n. monet Spiritus sanctus in scripturis. Remoue à te, inquit, os prauum, & detrahentia labia sint procul à te. Et iterum. Cum detractoribus ne miscearis. Quod si commodè te subducere nequis, saltem ne facile eorum dictis fidem accommoda. Qui cito credit, ait Ecclesiasticus, leuis corde est, & minorabitur. Hinc **B. ISIDORVS**, de summo bono. Non solum, inquit, ille reus est, qui falsum de alio profert, sed & is qui cito aurè criminibus præbet. Et **B. Paulinus** loco ante citato. Quod si hæc in nobis esset diligen tia, ne passim obrectatoribus crederemus, iam omnes detrabere timerent, ne non tam alios, quã seipso viles detra-

dehabeto faceret. Sed hoc ideo malum celebre est, idcirco in multis feruet hoc vitium, quia penè ab omnibus libenter auditur.

III. ANTIDOTUM est. Ut modeste detractorem corrigas, vel commonefacias, ut ad alium sermonem transeat: & si adolefcens sis, liberali vultu, & oculis in terram deiectis. IOAN. Chrystost. palam populo Antiocheno hoc antidotum dedit. *Dic, inquit, proximo detrabenti. Habes, quem laudes? aures aperto, ut unguenta suscipiam: Si verò malum velis dicere, obturo aures: non enim stercus & cænum accipere sustineo.* Exemplum huius habemus triplex. Primum B. IOB. dicentis. *Conterebam molas iniqui, id est, detractoris, & de dentibus illius aufereram prædam.* id est, ab infamia vindicabam innoxios. Alterum regii Prophetæ dicentis. *Detrahentem secreto proximo suo hunc persequebar.* Tertium Christi Domini Magdalenam contra obrectationem Iudæ & discipulorum defendentis his verbis. *Quid molesti estis huic mulieri? Bonum opus operata est in me.*

Chrystost. 2.

Iob. 29. 27.
Psal. 100. 5.

Matth. 26. 10.

Ex Stim. virtus.
lib. 5. c. 23.

IV. ANTIDOTUM. Quod si corrigere non audes, excusa saltem abfentes, de quibus detrahitur, adferendis tuæ defensionis causis & exemplis: itaque fieri posse ut fallatur, qui contraria narravit: quemadmodum id sibi & aliis multis in rebus similibus non raro usu venerit. De religiosis quidam vir nobilis malè loquebatur, atq; ecce commodum inter sermonem aspicit procul transeuntes duos. Isti, inquit, ipsi planè sunt tales, quales depinxi. Cum propius iidem accedentes caput aperuissent, agnouit alterum eorum esse eum ipsum, quo ipse olim nullum familiariorè & cariorè habuerat: atq; adeo tunc ita carum habebat, ut seipsum: sed ignorauerat seilicet eum vitæ genus mutasse. Re igitur nec opinata sic repente percussus est, ut omnibus, qui aderant, non sibi satis præsens esse videretur.

V. ANTIDOTUM est. Si tanta auctoritate sint qui detrahunt, nempe parentes, præceptores, viri nobiles, magistratus, Principes, ut obstrepere non audeas, vultum saltem ad tristitiam compone, memor dicti Salomonis dicentis. *Ventus a quilo dissipat pluvias, & vultus tristis linguam detrabentem.* Sicut enim sagitta, inquit B. Hieronymus. *Si mittatur contra duram materiam nonnunquam in mittentem reuertitur, & vulnerat vulnerantem, ita detractor, cum tristem faciem viderit audientis, imò non audientis, sed obturantis aures suas, ne audiat iudicium sanguinis, illico conticescit, pallor vultus, hærent labia, salina siccatur.*

Prou. 25. 23.
Hier. epist. 4.

MONITA

Pro eo, cui detrahitur.

I. MONITUM. Si quis nomen tuum obrectatione publica, priuata, & obscurarit, primum per fugium habe ad iudicium Dei & conscientie, & dic cum B. IOB. *Ecce in celo testis meus, & conscius meus in excelsis.*

Iob. 16. 10.

In

Greg. 1.3. mor.
c. 43.
Lege Greg. in
ep. 45. ad Pallad.
lib. 8.

2. Cor. 1.12.
Bern. hom. 14.

Psal. 61. 12.

1. Pet. 2. 17.

Eccle. 28. 27.

Bern. serm. 10.
tit. 1.

Math. 15. 14.

1. Cor. 4. 5.

In quæ verba B. GREGORIUS sic scribit. *Omnis qui ex eo quod agit humanas laudes appetit, testem in terra querit. Qui autem de actibus suis omnipotenti Deo placere festinat, testem se in cælo habere cõsiderat. Et sæpe contingit, ut ipsa quoque in nobis bona opera ab incautis hominibus reprehendantur. Sed qui testem in cælo habet reprehensiones hominum metuere nõ debet.* Deinde cum B. Paulo. *Gloria nostra hæc est, testimoniũ conscientie nostræ.* Vnde S. BERNARDVS scribens in Cantica. *Profecto, inquit, bona consolatio est, cum benefacientes blasphemamur à malis, si recti diligunt nos. Omnino sufficit aduersus os loquentium iniqua opinio bonorũ cum testimonio conscientie.*

II. MONITVM est. Ut constanter perseueres in pia & inculpata vita. *Laudabuntur enim omnes, inquit Psalter regius, qui iurant in eo (nempe se præceptis diuinis obtemperaturos) quia obstructum est os loquentium iniqua.* & S. PETRVS in priore epistola. *Carissimi, inquit, obsecro vos tanquam aduenas & peregrinos, abstinere vos à carnalibus desideriis, quæ militant aduersus animam, conuersationem vestram inter Gentes habentes bonam, ut in eo quod detractant de vobis, tanquam de malefactoribus, ex bonis operibus vos considerantes glorificent Deum in die visitationis.* Et paulo post. *Quia sic est voluntas Dei, ut benefacientes obmutescere faciatis imprudentium hominum ignorantiam.*

III. MONITVM est, ut contempnas omnes obtrectationes, & calumnias aliorum, nec velis etiã ad te perferri. Eo enim videntur pertinere illa verba Sapientis. *Sepe aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire, & ori tuo facito ostia, & seras auribus tuis.* Alludere enim videtur ad morẽ agriculturalium, qui agros vel vineas contra ferarũ incurfus muniunt sepimento ex aculeatis spinis contexto. Græca enim sic legunt: *Ecce munitas possessionem tuam spinis, & ori tuo fac valuas & obices.* Quod monitum quam sit salutare, S. BERNARDIN. illustri sui æui exẽplo declarauit. Fuit, inquit, iunior quidam concionator, qui in magno hominum cœtu famam senioris cuiusdam Ecclesiastæ arroferat, sed fidem non meruerat apud plebem. Senior ille, vbi rem per certos homines cognouit, pro concione omnes auditores obtestatus est, ne quis in posterũ viua voce, aut scripto, se, sodales suos de iis quæ iunior ille in nomen suum effatisset, certiores redderet. Qua obtestatione effecit, ut populus senioris virtutem suspiceret, iuniorisq; leuitatem ita deinceps insectaretur, ut coactus fuerit, (quod illi primari viri pro recuperanda fama suaferant) in publica processione genibus flexis à seniore noxam deprecari.

IV. MONITVM. Ut munias te, sicut contra multa alia, clypeo Christianæ patientiæ. Vnde cum apud Matth. x. Apostoli dicerent Christo, Phariseos in sermone illius scandalizatos, respondit. *Sinite illos, cæci sunt, & duces cæcorum.* Et Apostolus in priore epistola ad Corinthios. *Mibi an- gẽ pro minimo est, ut à vobis iudicer, aut ab humano dõe, sed neq; me ipsum iudico.* Hinc

B. GRE-

B. GREGOR. alicubi sic scribit. *Cum lingua derogantium corrigi nequeunt, aequanimiter sunt per omnia toleranda, nec obtreccionis sermo timendus est, ne dum vi upe-* Greg in Eze- chiel. hom. 9.
ratio peruersorum metuitur, via recti operis deseratur. Possunt in hanc rem seruire, cum aliorum sanctorum exempla quamplurima, tum in primis Christi Saluatoris, quem Pharisæi appellarunt peccatorem, voratorem, potatorem vini, Samaritanum, blasphemum, seductorem, dæmoniacum, &c. & tamen ne verbo quidem ad illas calumnias respondit. Imò dum Matth. 26. Luc. 23. Ioan. 19.
 coram Principe Sacerdotum, Herode, Pilato varia ei crimina falso obiectarentur, in silentio solo præsidium posuit. Nec aliud voluit facere suos discipulos: quibus dixit. *Non est discipulus super magistrum. Si patrem familias* Matth. 10. 24.
Beelzebub vocauerunt, quanto magis domesticos eius? Et iterum. *Non est seruus maior Domino suo. Si me persecuti sunt, & vos persequentur. Patientia vobis necessaria est,* Ioan. 15. 20.
 (scribit Paulus fidelibus, qui opprobriis & tribulationibus erant spectaculum facti) *ut voluntatem Dei facientes reportetis promissionem.* Deinde Heb. 10. 36. Heb. 11. 36.
 catalogum longum texit iustorum, qui impropria, ludibria, verbera, necemque ipsam experti adepti sunt repromissiones.

V. MONITVM. Quando vero detractores in nominis tui existimatione lædenda ita excederent, ut ex taciturnitate tua immineret periculum vitæ vel famæ, aut caritas proximi, obedienciae superioris ita postularet, tum à modesta defensione non erit abstinendum. Sicut nec Christus, nec Paulus, alique Apostoli abstinuerunt. Nam B. P E T R V S, postquam dixerat. *Si beneficientes patienter sustineatis, hac est gratia apud Deum.* 1. Pet. 2. 20. & 4. 15.
In hoc enim vocati estis, quia & Christus passus est pro nobis: tandem subiungit. Nemo autem vestrum patiat, ut homicida, aut fur, aut maledicus, aut alienorum appetitor: si autem ut Christianus, non erubescat. Et S. GREGOR. in epistola ad Theodostiam patriciam, docens quando obtreccionis tolerandi sint, & quando non. Greg. 1. 9. ep. 39. & 1. 8. ep. 45 ad Pallad.
Sunt, inquit, quadam scandala, quæ omnino despicienda sunt: quadam vero, cum vitari sine culpa possunt, despicienda non sunt, ne cum culpa seruentur. Quod sacro Euangelio testate cognouimus, quia cum veritas diceret. Non quod intrat in os, co- Matth. 15. 11.
inquinat hominem, sed quod procedit ex ore, hoc coinquinat hominem, & discipuli responderent, dicentes: scis, quia Pharisæi audito hoc verbo scandalizati sunt? protinus respondit. Omnis plantatio, quæ non plantauit Pater meus cælestis, eradicabitur. Sinite illos, cæci sunt, & duces caecorum. Et tamè cum tributum peteretur, prius ratione reddidit, per quam tributum soluere non deberet, atque illico subiunxit. Ut autè non scandalizemus eos: Vade ad mare, & mitte hamum, & cum pisces, qui primus ascend- Matth. 17. 26.
erit, tolle, & aperto ore eius inuenies staterem, illum sumens da eis pro me & te. Quid est quod aliis scandalum esse permittit, aliis vero venire prohibuit, nisi ut nos doceret, & illa scandala, quæ nos ad peccata implicat, contemneret: & ea quæ placare sine peccato possumus, modis omnibus mitigare. Et B. A V G V S T. in libro de bono viduitatis. Aug. cap. 22.
Nec audiendi sunt, siue viri sancti, siue famina, quando reprehensa in aliquo negli-

gentia sua. per quam fit vt in malam veniant suspensionem, vnde suam vitā longē abesse sciunt, dicunt sibi coram Deo sufficere conscientiam, estimationem hominum non imprudenter solum, verum etiā crudeliter cōtemnentes, cum occidunt animas aliorum, siue blasphemantium viam Dei, quibus secundum suam suspensionem quasi turpis, quæ casta est, displicet vita sanctorum: siue etiam cum excusatione imitantium, non quod vident, sed quod putant. Proinde quisquis à criminibus flagitiorum, atq; facinorū vitam suam custodit, sibi benefacit: quisquis autem etiam famam, & in alios misericors est. Nobis enim necessaria est vita nostra, aliis fama nostra. Et vitā, quod aliis misericorditer ministramus ad salutem, ad nostrā quoq; redundat utilitatem. Vnde non frustra Apostolus. Prouidemus, inquit, bona non solum coram Deo, verum etiam corā hominibus. Item dicit. Placete omnib; per omnia, sicut & ego omnib; per omnia placeo, non quærens, quod mihi vitale est, sed q; multis, vt salui fiant. In quadā etiam exhortatione dicit. De cetero fratres, quæcunq; sunt vera, quæcunq; sancta, quæcunq; iusta, quæcunq; casta, quæcunq; carissima, quæcunq; bona fama, si qua virtus, si qua laus, hæc cogitate.

VIDE V. Ambitio. Amor sui. Colloquia otiosa. Consuetudo praua. Curiositas. Familiaritas nimia. Gloria vana. Immortificatio passionum. Impatientia in aduersis. Inuidia. Ira. Iudicium temerarium. Lingua abusus. Maledictio. Mendacium. Murmuratio. Societas praua. Superbia. Vindicatio iniuriæ.

DISCORDIA

Remedia contra Discordiam, & Contentiones.

I. REMED. Confidera, quid scriptura sancta, de discordia, contentionibus & rixis dicat. Contentioni enim, inquit Aug. epist. 64. non resistitur, nisi crebris diutiorū librorum testimoniis incutiat ut timor, & caritas Dei. Autores quidem earum primū asserit Deo exosos, Sex sunt, inquit in Prouerbiis, quæ odit Deus, & septimū detestatur anima eius, nempe, qui seminat inter fratres discordias. Non enim est dissensionis Deus, inquit Paulus, sed pacis. 2. excludit regno cœlorū. nam in epist. ad Galatas inter opera carnis salute excludentia numerat, dissensiones, contentiones, & rixas. 3. appellat carnales, secundum illud. Cum sit inter vos zelus & cōtentio, nonne carnales estis? Tum peruersos. Homo peruersus suscitatur lites. Et superbos. Inter superbos semper iurgia sunt. Itē stultos. Labia stulti miscent se rixis. 4. docet, qui dissensionū sint fructus, nempe ad augere crimina. Abstine te à lite, ait Sapiens, & minues peccata. Deinde subuertere audientes. Nolē contendere verbis, monet Apostolus, ad nihil enim vitale est, nisi ad subuersionem audientium. Adhæc quietē turbare. Vir Sapiens, ait Salomon, si cum stulto contenderit, non inueniet requiem. Deniq; euertere regna & fortunas. Omne regnum diuisum contra se desolabitur, & omnis ciuitas vel domus diuisa contra se non stabit, dixit Saluator.

II. R. E.

2. Cor. 8. 21.

1. Cor. 10. 33.
Phil. 4. 8.

Prou. 6. 16.

1. Cor. 14.
Gal. 5.1. Cor. 3.
Pr. u. 16. 28.
Prou. 13. 10.
Prou. 18. 6.Eccl. 8. 16.
2. Tim. 2. 14.

Prou. 29. 9.

Matth. 22. 27.